

M.A. 4th Semester Examination, 2015

SANSKRIT

PAPER— SAN-401 (Group-A & B)

Full Marks : 40

Time : 2 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable

Illustrate the answers wherever necessary

GROUP—A

(Literature and Literary Criticism)

1. बुद्धचरितमहाकाव्यस्य तृतीयसर्गस्य नामकरणस्य सार्थकत्वं दार्शनिकत्वञ्च प्रतिपाद्यताम् । 10

अथवा

पौराङ्गनानां वर्णनं कुरुत ।

2. गुणीभूतव्यंग्यकाव्येषु केषाञ्चिच्चतुर्णां प्रमुखभेदानां सोदाहरणं निरूपणं कुरुत । 10

(Turn Over)

अथवा

“सालङ्कारैर्ध्वनेस्तैश्च योगः संसृष्टिसङ्करैः” इत्यस्याः
कारिकाया आशयः प्रकटनीयः ।

3. अधोलिखितयोः श्लोकयोः यथेच्छमेकस्य संस्कृतभाषया
देवनागरीलिप्या च व्याख्या कार्या— 5 × 1
- (a) प्रत्यङ्गहीनान् विकलेन्द्रियांश्च जीर्णातुरादीन् कृपणांश्च दिक्षु ।
ततः समुत्सार्य परेण साम्ना शोभां परां राजपथस्य चक्रुः ॥
- (b) अदृष्टे दर्शनोत्कण्ठा दृष्टे विच्छेदभीरुता ।
नादृष्टेन न दृष्टेन भवता लभ्यते सुखम् ॥
4. समसामयिकनाटकेषु केषाञ्चिच्चतुर्णां नाटकानां वैशिष्ट्यं संक्षेपेण
प्रतिपाद्यताम् । 10

अथवा

श्रीजीवन्यायतीर्थस्य व्यक्तित्वं कृतित्वञ्च विलिख्यताम् ।

5. अधोनिर्दिष्टेषु कस्यचिदेकस्य संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च
समीक्षा कार्या— 5 × 1
- (a) पाण्डवविक्रमम्
(b) कविकुलकोकिलम्
(c) अथकिम् ।

(3)

GROUP-B

(Philosophy)

1. Answer any *one* question from each Unit : 10 × 3

UNIT – I

- (a) वेदस्य अप्रामाण्ये चार्वाकाणां युक्तयः उपस्थाप्यन्ताम् ।
(b) चार्वाकमते देहातिरिक्त आत्मा अस्ति न इति विचार्यताम् ।

UNIT – II

- (a) अविनाभावनियमप्रतिष्ठायां बौद्धपद्धतिः सर्वदर्शनसंग्रहानुसारेण व्याख्यायताम् ।
(b) बौद्धानां सामान्यनिराकरणप्रक्रिया प्रतिपादनीया ।

UNIT – III

- (a) सर्वदर्शनसंग्रहकारमनुसृत्य जैनाणां क्षणभङ्गनिराकरणप्रक्रिया संक्षेपेण प्रतिपादनीया ।
(b) रत्नत्रयम् वैशद्येन आलोचनीयम् ।

(4)

2. Write short notes on any *two* of the following
in Sanskrit (use Devanagari script) : 5 × 2

(a) यावज्जीवेत् सुखं जीवेत् ।

(b) सम्प्रदायचतुष्टयम् ।

(c) काशकुशावलम्बनन्यायः ।